

MONOGRAFIES D'ART

(PINTURA)

JAUME MERCADÉ

PER

ALEXANDRE PLANA

1928

Edicions JOAN MERLI
Galeries Laietanes. Corís, 613
BARCELONA

JAUME MERCADÉ

MONOGRAFIES D'ART

(PINTURA)

JAUME MERCADÉ

PER

ALEXANDRE PLANA

1928

Edicions JOAN MERLI
Galeries Laietanes. Corts, 613
BARCELONA

A. 42.390

PROCEEDINGS OF THE

LEGISLATURE

JAMES H. HARRIS

1890

LEGISLATIVE YEAR

1890

LEGISLATIVE YEAR

LEGISLATIVE YEAR

LEGISLATIVE YEAR

Jaume Mercadé

Jaume Mercadé, en la pintura catalana actual, és un independent sense estridències. No se'l pot incloure entre els impressionistes, els que cerquen els secrets de la llum, ni tampoc podriem ajuntar-lo a la colla dels que volen trobar l'estructura del món prescindint de la llum que el fa visible. En la producció de Mercadé, com en gairebé tots els nostres pintors, el paisatge predomina, com a tema pictòric, sobre el cos humà, però en les seves obres l'encís del tema no acaba de lligar prou la seva voluntat. Mercadé no s'atura en trobar un bell efecte, en reixir en l'expressió d'un moment o d'un aspecte del paisatge, sino que ho deixa endarrera i cerca, a cada pas, una cosa nova. El paisatge és un pretext a la seva obra. No n'és la finalitat. Se li ofereix com una matèria més abundosa d'experimentació, com un domini més ample en el seu desig de trobar solucions distintes al problema estètic, que ha d'ésser sempre el de donar expressions noves, més justes de dia en dia, al sentiment individual.

Baudelaire, qui havia previst amb tanta de finesa les qüestions estètiques que ara més ens apassionen, ja deia que un conjut d'arbres i muntanyes per sí no és bell, sino que ho és pel sentiment que l'home pot posar-hi. El culte de la natura, diu, si no fós justificat o explicat per

la imaginació, seria un senyal de rebaixament. No n'hi ha prou amb afinar la tècnica per copsar les variacions de la llum en una tofa de verdor. Això fora caure en l'idolatria del paisatge de què ha parlat amb precisió definitiva Carles Capdevila; sense un batec esperitual, sense una inquietut que l'empenyi, la tècnica rebaixa l'art al nivell de l'ofici.

Les obres de Jaume Mercadé no són l'aplicació d'una fórmula afortunada, sino els punts successius d'una recerca. No camina a batzegades, no desfà sense motiu la feina començada, no recula i avença a l'atzar d'un caprici, és un inquiet sense crits, un apassionat que no gesticula, un pintor que no sap sacrificar els efectes de l'instant a la finalitat duradora.

Potser sia per això que la pintura de Mercadé faci pensar, més que no altres menes de pintura, en la funció limitadora de l'art davant la multiplicitat del món que miren els nostres ulls. La humana atenció té uns límits que no es poden depassar, de tal manera que a cada moment de la nostra vida podem veure només un troç de món, com si l'emmarqués una finestra, i encara, l'atenció no copsaria amb la mateixa intensitat totes les coses situades dins el radi visual. Per això la vida d'un home no abastaria a recollir tots els moments i aspectes d'un espai de terra per reduït que fós.

La funció de l'art és la de triar, en aquesta varietat indefinida, les coses essencials; és reduir aquesta multiplicitat de la naturalesa a una mena d'esquema ideal. L'art abrevia el món. Així com una novel·la pot donar amb uns quants episodis la mida d'un home, una obra pictòrica copsa en un paisatge o en una fesomia

els trets que els fan distingibles d'una altra fesomia o d'un altre paisatge.

Hi han maneres de pintar que afegeixen — ho sembla talment — elements a la realitat en lloc de simplificar-la, i no és pas per la força de l'imaginació sino per la desigualtat d'atenció posada en una part de la tela en relació amb les altres. Per donar una sensació directa de la realitat, cal una mena d'equilibri, d'harmoniosa distribució de tots els seus elements en tal forma que tots semblin d'una mateixa valor.

Al llarg de la producció de Jaume Mercadé és sensible el propòsit de despollar la seva impressió del món, de detalls accessoris, de cercar el pinyol net de la realitat. Diríem que cerca la *nuesa* del paisatge. Cada vegada més s'esforça en eliminar-ne les apariències que sovint l'entelen com una boira. Les contrades que més podien servir-li a aquet determini, i que donen tema a la seva producció, són el camp de Tarragona i la Conca de Barberà. La majoria dels seus quadres hi foren pintats. Paisatge precís, de valors definides, amb branques que es retallen en la blavor i clapes de vinyes i garrofers que un hom podria comptar en l'aire diàfan. Paisatge ni massa exuberant ni massa sec, de línies tranquil·les i de tòniques unides de verd, de gris i de vermell. Un hom comprèn que Jaume Mercadé no es mogui d'aquestes contrades. Per bé que un pintor no sia esclau del paisatge, hi ha sempre una correlació entre el seu esperit i les modalitats del món real que millor puguin apassionar-li. En altres contrades de Catalunya, Mercadé hauria hagut de vèncer dificultats més consistents. Les triades per ell li han ajudat a

trobar a més dret fil la via del seu art. «La natura —deia Delacroix— no és més que un diccionari». Cadascú hi pot cercar les paraules que calen al que vol expressar. La felicíssima varietat del paisatge de Catalunya és per als pintors un diccionari prou ric per a què totes les tendències i totes les aspiracions hi trobin matèria a treballar.

La tècnica de Jaume Mercadé marca l'evolució que han seguit els seus determinis estètics. No hi han contradiccions, sino les etapes seguides d'una educació que avui no pot emprar els mateixos instruments d'ahir, i que, podríem predir-ho, no seran tampoc els de demà. En les teles d'uns anys enrera, podia semblar més sucosa, més vària d'efectes, més colorística. De mica en mica la veiem recollir-se en un cercle més limitat, de més íntima cohesió, a harmonies no tan sonores als ulls però més plenes, sense decantar-se en contra de l'expressivitat del color per a enrobustir les estructures. I és perquè aspira a pintar un paisatge alliberat de les contingències de l'atmosfera. Les seves darreres teles, dirieu que viuen en una atmosfera abstracta, que és tant la de l'albada com la del vespre, perquè les fulles i les pedres, el cel i les terres tenen una realitat substancial independent de les apariències variables que els dóna la llum en la seva volta diurna. La variabilitat, incopsable gairebé, de l'aire en donar als ulls totes les encantàries de la perspectiva és, si no suprimida, reduïda en les teles de Mercadé a una mena de terme mig, d'equilibri ponderat, que posa tots els volums en primer terme o, si més no, els hi acosta. No és un retorn als primitius. És una valoració diferent nascuda d'un

intent de limitació. Altres vegades, l'impressió de la llunyania és obtinguda en les seves teles per un subtil aprimament de l'aire. Sempre, però, hi trobareu l'artista que en el diccionari de la natura hi cerca les paraules més senzilles i breus, de sentit més clar.

ALEXANDRE PLANA

Jaume Mercadé, nat a Valls l'any 1889.

EXPOSICIONS: Barcelona, anys 1917, 1918, 1920, 1924, 1925, 1927 - Exposició Internacional, Barcelona, 1918, 1920, Concurs Plandiura, 1922. Exposició Internacional d'Art i Decoració, París, 1925.

QUADRES, 4 en la Col·lecció Plandiura, 3 en la Col·lecció Sala, 3 en la Col·lecció F. Benet.

A CONSULTAR. Articles en:

«Vell i Nou», Novembre 1917, de Joan Sacs.

«La Veu de Catalunya», Novembre 1917, de Joaquim Folch i Torres.

«La Veu de Catalunya», 24 Juny 1918, de J. Llorens i Artigas.

«La Veu de Catalunya», Juny 1920, de Xenius.

«El Dia Gràfic», 5 Juny 1920, de Xenius.

«El Sol», 19 Juny 1922, de Francisco Alcántara.

«La Publicidad», 3 Juliol 1922, de Francesc Pujols.

«La Publicitat», 30 Desb. 1923, de Carles Capdevila.

«La Veu de Catalunya», 2 Gener 1924, de Rafael Benet.

«La Veu de Catalunya», 21 Gener 1924, de J. Llorens i Artigas.

«El Día Gráfico», 11 Març 1925, de Manuel Alcántara Gusart.

«La Publicitat», Març 1925, de Carles Capdevila.

«La Paraula Cristiana», Març 1927, de Josep F. Ràfols.

«La Publicitat», 30 Març 1927, de Carles Capdevila.

«La Noche», 5 Abril 1927, de Manuel Alcántara Gusart.

«La Veu de Catalunya», 7 Abril 1927, de Rafael Benet.

«Gaceta de les Arts», 1 Maig 1927, de Joaquim Folch i Torres.

«Barcelona — Atracción», Agost 1927, de J. Capdevila.

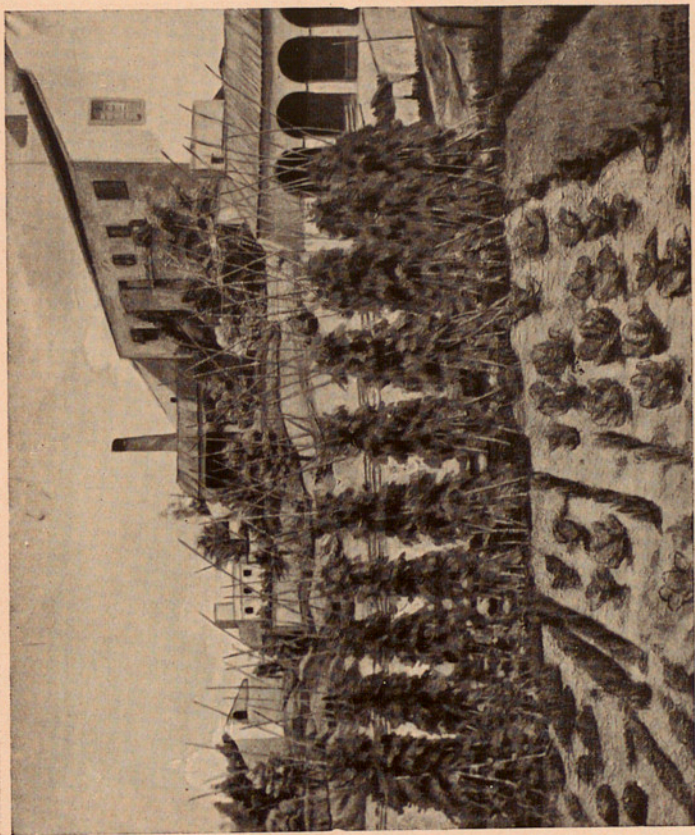

Still life
Stilleben

1921
Natura morta

Bodegón
Nature morte

Suburb
Vorstadt

1922
Suburbi

Suburbio
Banlieue

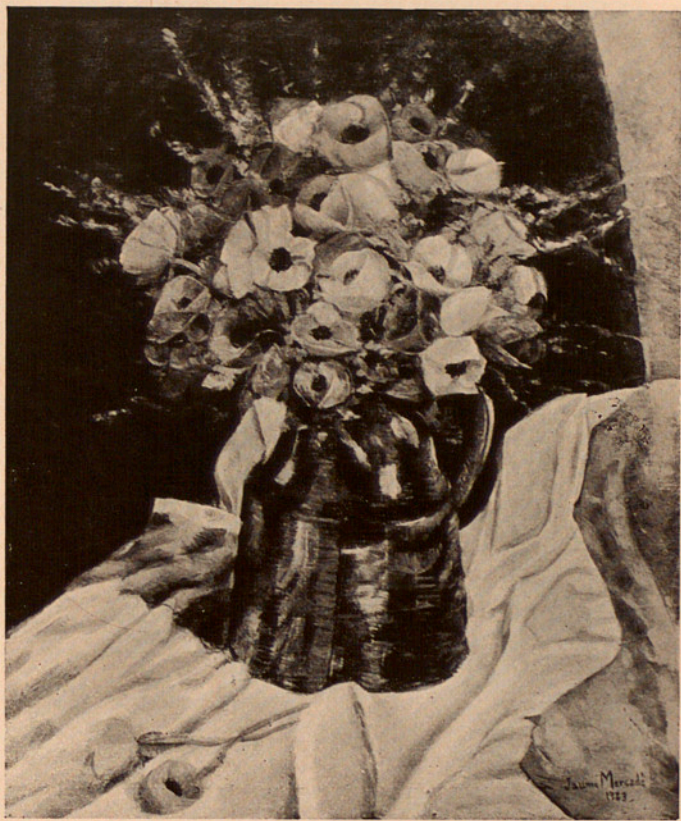

Fábricas
Fabriques

1922
Fàbriques

Factories
Fabriken

Flores
Fleurs

1923
Flors

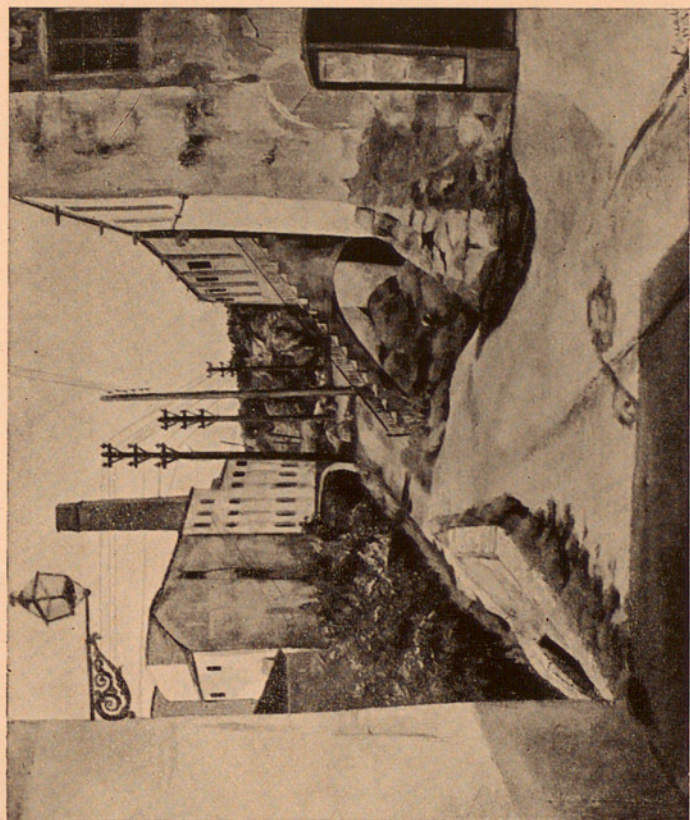
Flowers
Blumen

1833
1833

1833
1833

Raval
Foubourgs

1923
Raval de Valls

Suburb
Vorort

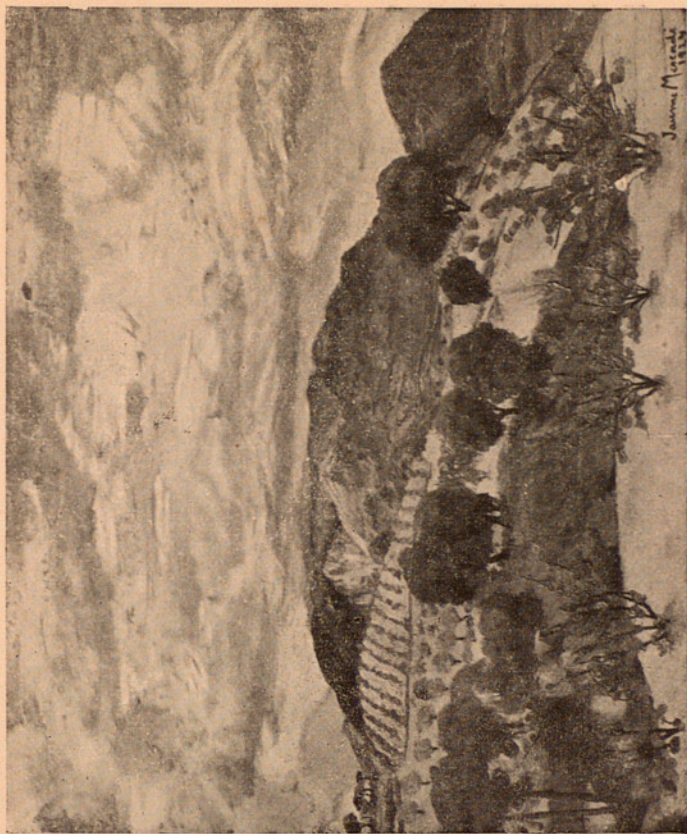

Arbol en flor
L'arbre fleuri

1924
L'arbre florit

Flowering tree
Blühender Baum

Paisage
Paysage

1924
Paisatge

Landscape
Landschaft

Montes
Monts

1926
Turons

Mountains
Berge

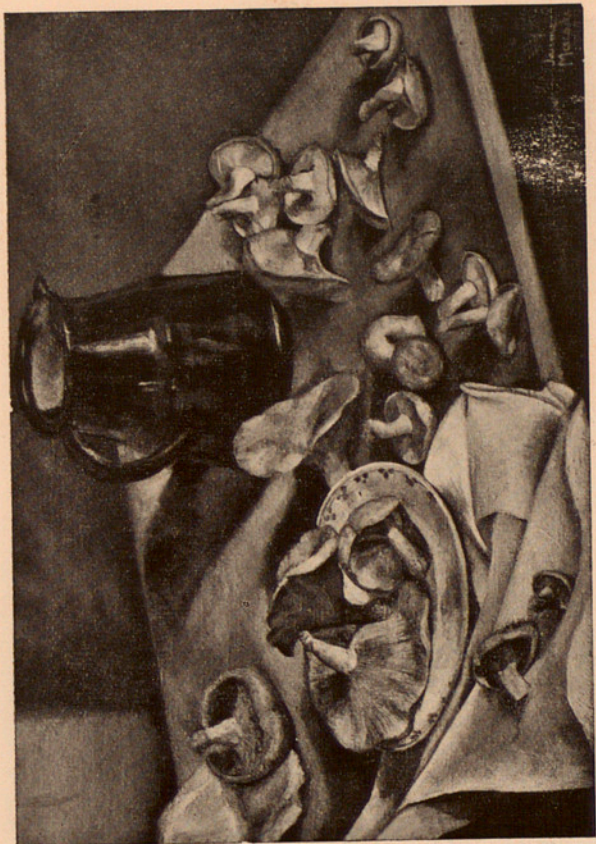

Almond trees
Mandelbäume

1926
Ametllers

Almendros
Amandiers

Bodegón
Nature morte

1927
Natura morta

Still life
Stilleben

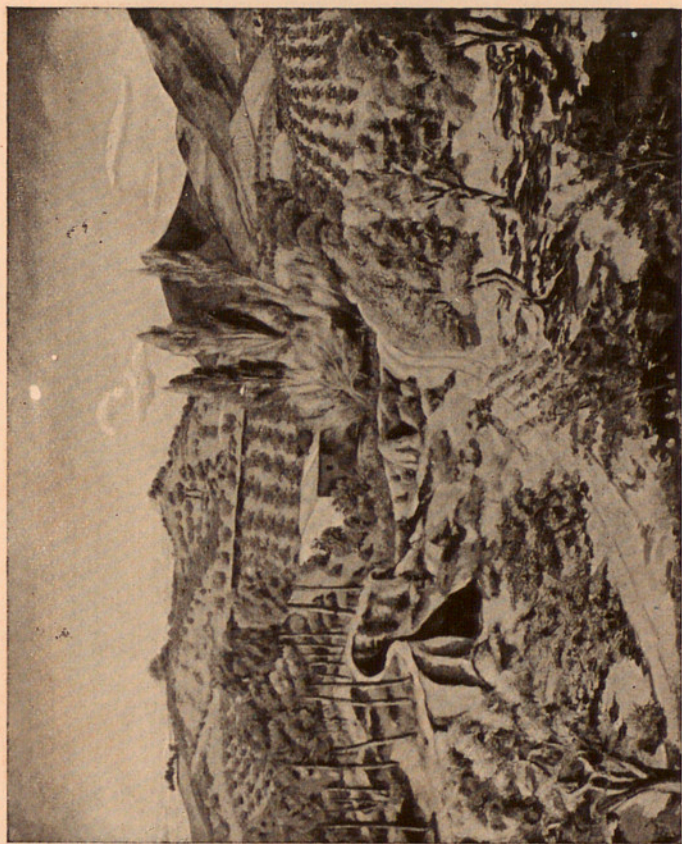

La masía
La masía

1927
La masía

House
Landhause

Camino de carro
Chemin carrossable

1927
Cami de carro

Cart track
Fahrgleis

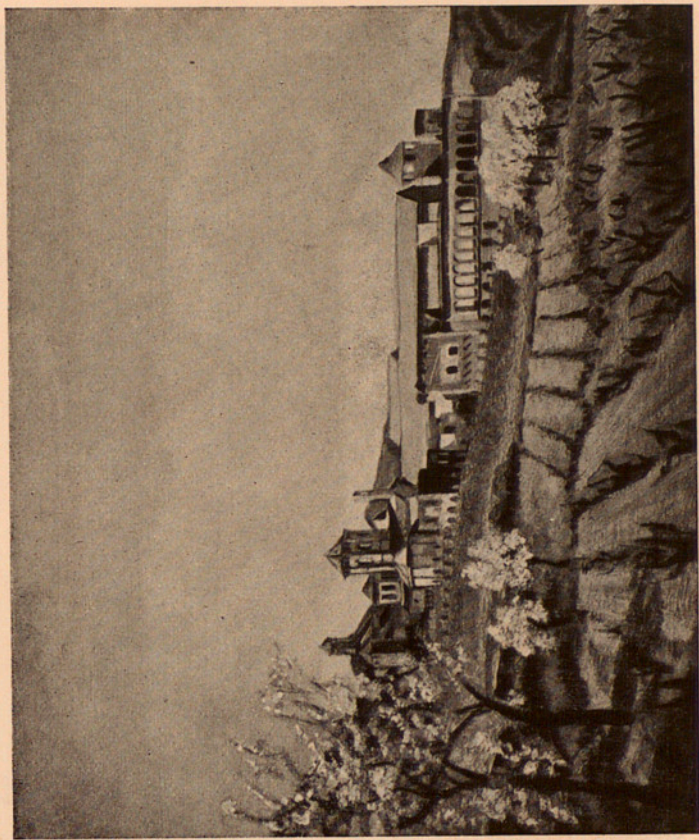

Inverno
Hiver

1927
Iberrn

Winter
Winter

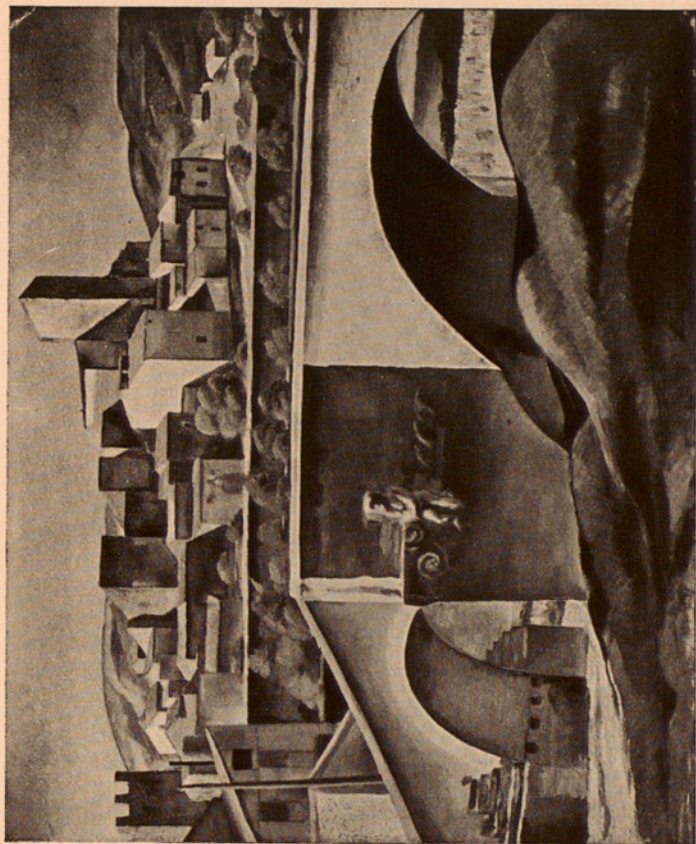

El gran Cenobio
Le grand Monastere

1927
El gran Cenobi

The great Monastery
Das grosse Kloster

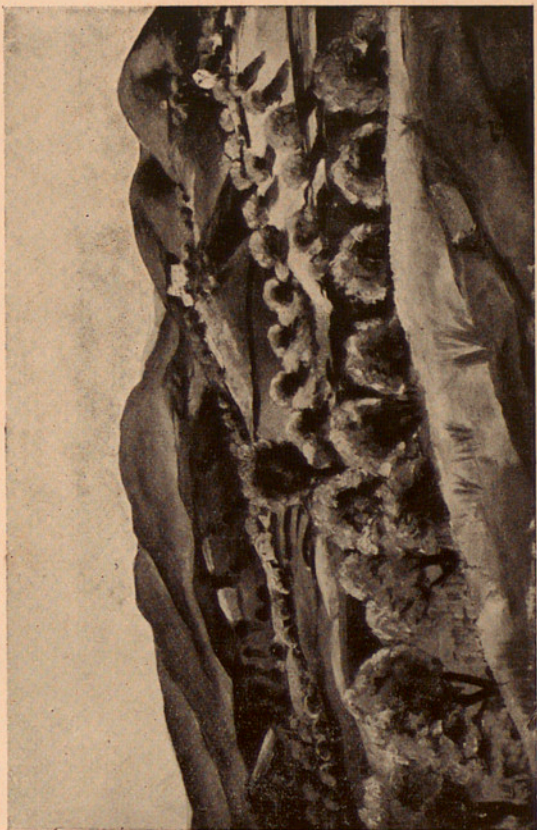

*El Baluarte
Le Bastion*

*1928
El Baluar*

*The rampart
Bollwerck*

Contraluz
Contrejour

1928
Contrallum

Counterlight
Gegenlicht

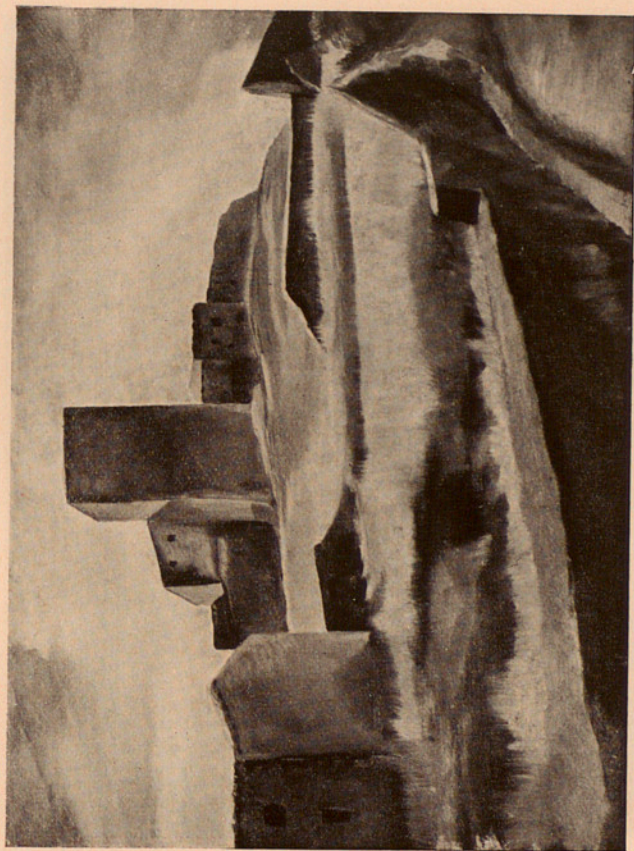

Lilla
Lilla

1928
Lilla

Lilla
Lilla

*La torre alta
La haute tour*

1928
La torre alta

*The high tower
Der hohe turn*

La encina
La chêne

1928
L'alzina

The oak
Die Eiche

Desnudo
Nu

1928
Nu

Nude figure
Nackte figur

Col·lecció - Colección - Collection - Kollektion

I	Guarrio.	Barcelona
II	F. Benet.	»
III	Plandiura.	»
IV	Real Circol Artistic.	»
VI	Plandiura.	»
VII	A. Puig Gairalt.	»
VIII	J. M. Junoy.	»
IX	Sala.	»
X	Buixó.	»

MONOGRAFIES D'ART

PINTURA, ESCULTURA, ARQUITECTURA
DIBUIX, CARICATURA, ARTS APLICADES

VOLUMS PUBLICATS

PINTURA. *Marquès-Puig*, per Carles Riba. *Torres-García*, per Josep F. Ràfols. *Rafael Benet*, per J. M. Lòpez-Picó. *Jaume Guàrdia*, per Rafael Benet. *Francesc Vayreda*, per J. M. Capdevila. *Joaquim Sunyer*, per J. M. Junoy. *D. Carles*, per Josep Pla. *Jaume Mercadé*, per Alexandre Plana.

ARQUITECTURA. *A. Puig Gairalt*, per Joan Sacs.

ARTS APLICADES. *Jaume Mercadé*, per Joan Sacs. *Antoni Badrinas*, per Rafael Benet. *Tomàs Aymat*, per J. Llorens Artigas. *Santiago Marco*, per Joaquim Folch i Torres.

VOLUM DE PUBLICACIÓ IMMEDIATA

ARQUITECTURA

Joan Bergós, per Carles Cardó, pvre.

Monografies d'Art
de les Edicions
JOAN MERLI
s'imprimeixen en
els tallers Omega
del Carrer Ample
de Barcelona

Universitat Autònoma de Barcelona
Servei de Biblioteques

1500443482

UNIVERSIDAD AUTÓNOMA
DE BARCELONA

BIBLIOTECA Res. Mar

REG.

42.390

C¹₁₆

SIG.

75071.1 (Mer) Fla

m d'a

PESETES 4